

Digital Literacy

ความฉลาดทางดิจิทัล Digital Intelligence

บรรยายโดย : อาจารย์สุนันท์ จิรพัฒน์พร หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและข้อมูลในการตัดสินใจ และการแก้ไขปัญหาโดยใช้ความรู้และทักษะทางด้านเทคโนโลยีในการวิเคราะห์ข้อมูลและการประมวลผลข้อมูล

ความฉลาดทางด้านดิจิทัล เป็นผลการศึกษาและพัฒนาดตนเองของ *DQ Institute* หน่วยงานที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนทั่วโลก่วมกันประสานงานกับ World Economic Forum ที่มุ่งมั่นให้เด็กทุกคนในประเทศไทยได้รับการศึกษาทางด้านทักษะพลเมืองดิจิทัลที่มีคุณภาพและใช้ชีวิตบนโลกออนไลน์อย่างปลอดภัยด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่

ความฉลาดทางด้านดิจิทัล มี 3 ระดับ 8 ด้าน 25 สมรรถนะ ที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ทัศนคติ และด้านค่านิยม โดยบทเรียนนี้จะกล่าวถึงทักษะ 8 ด้าน ของความฉลาดทางด้านดิจิทัล ในระดับพลเมืองของดิจิทัล ซึ่งเป็นความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อในรูปแบบที่ปลอดภัย รับผิดชอบ และมีจริยธรรม

ทักษะในการรักษาอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง
Digital Citizen Identity

ความสามารถในการสร้างและบริหารจัดการอัตลักษณ์ที่ดีของตนเอง ได้ดีทั้งในโลกออนไลน์ และโลกความจริง

ทักษะการคิดวิเคราะห์ที่มีวิจารณญาณที่ดี
Critical Thinking

ความสามารถในการวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้อง และข้อมูลที่ผิด ข้อมูลที่เนื้อหาดีและข้อมูลที่อันตราย ข้อมูลติดต่อทางออนไลน์ที่น่าเชื่อถือ และน่าสงสัย

ทักษะการรักษาความปลอดภัยของตนเองในโลกไซเบอร์
Cybersecurity Management

ความสามารถในการป้องกันข้อมูลด้วยการสร้างระบบความปลอดภัยที่เข้มแข็ง และป้องกันการโจรกรรมข้อมูลหรือโจมตีทางออนไลน์ได้ โดย 1.รักษาความเป็นส่วนตัว 2. ป้องกันการขโมยอัตลักษณ์ 3.ป้องกันการขโมยข้อมูล 4.ป้องกันความเสียหายของ

ทักษะการรักษาข้อมูลส่วนตัว
Privacy Management

มีดุลยพินิจในการจัดการข้อมูลส่วนตัว โดยเฉพาะการแชร์ข้อมูลออนไลน์ เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวของตนเอง และผู้อื่น

ทักษะการจัดสรรเวลาหน้าจอ
Screen Time Management

ความสามารถในการบริหารเวลาในการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล การควบคุมสมดุลระหว่างโลกออนไลน์ และโลกความจริง

ทักษะการบริหารจัดการข้อมูล
ที่ผู้ใช้งานมีการทิ้งไว้บนโลกออนไลน์
Digital Footprint

ความสามารถในการเข้าใจธรรมชาติของการใช้ชีวิตในโลกดิจิทัลว่าจะหลงเหลือร่องรอย ข้อมูลทิ้งไว้เสมอ รวมถึงเข้าใจผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้น เพื่อการดูแลสิ่งเหล่านี้อย่างมีความรับผิดชอบ

ทักษะการรับมือการกลั่นแกล้งบนโลกออนไลน์
Cyberbullying Management

ความสามารถในการรับรู้และรับมือการคุกคาม ช่มชู้ ทำร้าย หรือใช้ถ้อยคำหยาบคาย การหลอกลวง การคุกคามทางเพศ และการแอบอ้างตัวตนผู้อื่น

ทักษะการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม
Digital Empathy

มีดุลยพินิจในการบริหารจัดการข้อมูลส่วนตัว โดยเฉพาะการแชร์ข้อมูลออนไลน์ เพื่อป้องกันความเป็นส่วนตัวทั้งของตนเอง และผู้อื่น

อัตลักษณ์ดิจิทัล Digital Identity

โลกดิจิทัล Digital World

คือโลกเสมือนที่ถูกสร้างขึ้น คู่ขนานกับโลกความจริง พื้นที่ในโลกดิจิทัลถูกสร้างขึ้นจากอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถกำหนดพื้นที่กิจกรรมได้ ใช้เป็นพื้นที่พูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ พื้นที่ในการ ซื้อ-ขายสินค้า โดยมีเฉพาะสมาชิกที่เป็นพลเมืองดิจิทัลเท่านั้น

	โลกดิจิทัล	โลกความจริง
ด้านการค้นหา และเข้าถึงสื่อที่ต้องการ	- เข้าถึงได้สะดวกกว่าด้วยอุปกรณ์พกพา - นำสื่อมาใช้ได้ง่ายสะดวก ทุกที่ทุกเวลา	- มีข้อจำกัดการเข้าถึง - ต้องรอข่าวสารจากหนังสือพิมพ์
ด้านการพูดคุย ติดต่อกับบุคคลที่ไม่ค่อยพบกัน	- ทำได้อย่างรวดเร็ว ส่งข้อความในแอปฯ - มีเรื่องด่วน โทรได้ด้วยภาพและเสียง	- ต้องรอให้ว่างตรงกัน และสถานที่เดียวกัน - มีข้อจำกัดในการพูดคุย
ด้านการเผยแพร่สื่อ เนื้อหา และบอกเล่าประสบการณ์	- ใช้โซเชียลมีเดียแบ่งปันความรู้สึก - เผยแพร่รูปภาพ วิดีโอ ที่เป็นประโยชน์	- อาจจำกัดการเผยแพร่ ด้วยการบอกเล่า - รับรู้ได้แค่บุคคลใกล้ชิด
ด้านการให้คำปรึกษา สร้างแรงบันดาลใจ	- ทำได้ไม่ค่อยดี เพราะอาศัยการพิมพ์ - ความรู้สึก ไม่สามารถถ่ายทอดได้เต็มที่	- ได้เห็นหน้า มองตา สัมผัสกาย - เกิดความเข้าใจ ทั้งเนื้อหา และอารมณ์
ด้านการร่วมกิจกรรม ที่อาศัยการปฏิบัติ	- อาจทำได้ในบางเรื่องที่ไม่ซับซ้อน	- อาศัยผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้มีประสบการณ์ - มีประสิทธิภาพมากกว่า
ด้านการทำธุรกรรม ของภาครัฐในบางประเภท	- มีการทำผ่านระบบดิจิทัล - ต้องไปทำในโลกจริงบางส่วน	- ทำธุรกรรมได้ทุกประเภท หากเดินทางไปทำการ

มารยาทในโลกดิจิทัล

สิ่งที่ควรทำ

1. ใส่ใจให้เกียรติไม่ต่างจากโลกความจริง
2. แบ่งปันสิ่งดี ๆ และสร้างสรรค์
3. ตรวจสอบการส่งข้อมูลให้ตรงกับกลุ่ม
4. ปฏิบัติตามกฎหมายออนไลน์

สิ่งที่ไม่ควรทำ

1. การแสดงความคิดเห็นด้วยถ้อยคำรุนแรง
2. แสดงอารมณ์ขันที่หมิ่นเหม่เสียดสี
3. ส่อต่อข้อมูลที่เรายังไม่แน่ใจว่าเป็นความจริง
4. ใช้โซเชียลมีเดียในการให้ร้ายผู้อื่น

จริยธรรมของพลเมือง

 1. ไม่ให้เกียรติและการพาดพิงถึงคนอื่นและสิทธิของผู้อื่น	 2. หลีกเลี่ยงการระบายอารมณ์ หรือพาดพิงถึงคนอื่น	 3. ขออนุญาตก่อนเปิดกล้องหรือไมโครโฟน	 4. ไม่โพสต์ข้อมูลหรือโพสต์ข้อมูล
 5. ไม่ควรแชร์หรือโพสต์ข้อมูลส่วนบุคคลมากเกินไป	 6. ระมัดระวังในการโพสต์หรือโพสต์ข้อมูล	 7. หลีกเลี่ยงการแท็กภาพหรือข้อมูลถึงผู้อื่น	 8. ระมัดระวังการเปิดเผยข้อมูลในการสนทนา

อัตลักษณ์ดิจิทัล Digital Identity

ภาพลักษณ์และตัวตนในโลกดิจิทัล ซึ่งเกิดขึ้นจากข้อมูลทุกอย่างของเรา ที่จะเป็ข้อมูลให้ผู้อื่นจดจำ
อัตลักษณ์ทางด้านดิจิทัลที่เป็นข้อมูลเดียวกับโลกความจริง

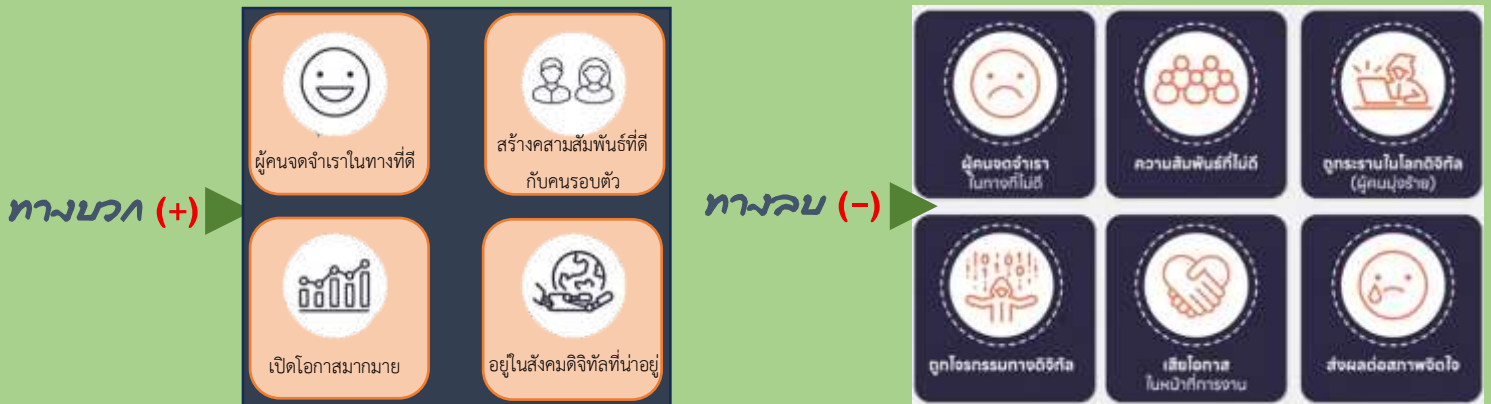
อัตลักษณ์ดิจิทัลที่เป็นข้อมูลเดียวกับโลกความจริง

ชื่อ-นามสกุล /รูปภาพประจำตัว /วันเดือนปีเกิด /
เลขบัตรประจำตัวประชาชน /หมายเลขบัตรเครดิต
หรือบัญชีธนาคาร

อัตลักษณ์ที่เกิดจากกิจกรรมบนโลกดิจิทัล

บัญชีและรหัสผ่าน /สถานที่ที่เราเช็คอิน /พฤติกรรม
และประวัติ /การค้นหาข้อมูล /การกดถูกใจ /เนื้อหา
ข้อความกลุ่มสังคม /เพื่อนหรือบุคคลหรือองค์กร

ผลการรับอัตลักษณ์ดิจิทัล

การรับอัตลักษณ์ดิจิทัลที่ดี

การรับอัตลักษณ์ดิจิทัลที่ดี

- ค้นหาข้อมูลของตนเองบนโลกดิจิทัล
- การลบข้อมูลดิจิทัลด้วยตนเอง
- การลบข้อมูลที่เป็นการทำของผู้อื่น
- เริ่มสร้างตัวตนที่ดีบนโลกดิจิทัล

อัตลักษณ์ดิจิทัลกับตัวตนที่

ข้อมูล	แนวปฏิบัติที่ดี
ชื่อ-นามสกุล	ควรใช้ชื่อ-นามสกุล ที่ไม่ทำให้ผู้อื่นเสียหาย และไม่ควรใช้ชื่อของผู้อื่น
รูปประจำตัว	ไม่ใช้ภาพของผู้อื่นมาเป็นรูปภาพประจำตัวหรือละเมิดทำให้ผู้อื่นเสียหาย
ข้อมูลส่วนตัว	ตั้งค่าความเป็นส่วนตัว และไม่เปิดเผยข้อมูลที่ไม่ควรเผยแพร่
ประวัติการใช้งาน	ตรวจสอบประวัติการใช้งานบนอินเทอร์เน็ต หากประวัติเสียให้ทำการลบ
เนื้อหาที่เผยแพร่	ตรวจสอบเนื้อหา ข้อความ รูปภาพที่เราได้เผยแพร่ในโลกดิจิทัล
สถานที่เช็คอิน	ตรวจสอบการใช้เครื่องมือเช็คอินบนแพลตฟอร์ม หากพบที่ไม่เหมาะสมให้ลบ
กลุ่มที่เข้าร่วม	ตรวจสอบกลุ่มที่เข้าร่วม หากมีเนื้อหาไม่เหมาะสมให้กดออกจากกลุ่ม
บุคคลที่ติดตาม	ตรวจสอบบุคคลที่รับเป็นเพื่อน หากพบที่ไม่เหมาะสมให้ลบ
ความคิดเห็น	ตรวจสอบการแสดงความเห็น หากไม่เหมาะสมให้ลบ

ความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล Digital Privacy

Personal Information ข้อมูลส่วนบุคคลที่สามารถเผยแพร่ได้ไม่เป็นอันตราย

Private Information ข้อมูลส่วนบุคคลที่ไม่ควรเปิดเผยเป็นสาธารณะ เนื่องจากความปลอดภัยทั้งตัวตนบนโลกดิจิทัลและชีวิตจริง

การจัดการ ข้อมูลส่วนตัว

- ไม่เปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลที่ไม่ควรเปิดเผย
- หลีกเลี่ยงการตั้งโปรไฟล์โซเชียลมีเดียให้เป็นสาธารณะ
- ทำความเข้าใจกับเงื่อนไข และข้อตกลงในการใช้โปรแกรม
- จัดอุปกรณ์ให้ปลอดภัย
- ตั้งรหัสผ่านให้มีความปลอดภัย

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล

ปัญหาภาวะคุกคามหรือละเมิด
ความเป็นส่วนตัว มีรูปแบบอย่างไรบ้าง

ป้องกันการถูกละเมิดความเป็นส่วนตัวในโลกดิจิทัล

การใช้เทคโนโลยีอย่างเหมาะสม Digital Use

การใช้เทคโนโลยีอย่างสมดุล Balanced Use of Technology

เวลาการใช้น้ำจอ
มีผลกับร่างกายและการใช้ชีวิต

- ปวดหลังหรือปวดคอ
- เสียสายตา
- นี้อ้วน
- เกิดความเครียด

สมดุลเวลาน้ำจอ หลักเกณฑ์ในการ
จัดการสมดุลกับเวลาน้ำจอ

- ในโลกความจริงให้คนเป็นเบอร์หนึ่งเสมอ
- มีเป้าหมายทุกครั้งที่ใช้งานดิจิทัล
- ใช้ร่างกายให้เป็นมาตรฐาน
- เตรียมใจให้พร้อมเมื่อเวลาเจอน้ำจอ

เครื่องมือในการจัดการหน้าจอ

เนื้อหาที่น่าเชื่อถือ รู้แหล่งที่มา

- เป็นเนื้อหาที่น่าเชื่อถือ รู้แหล่งที่มา
- เป็นเนื้อหาที่ไม่สร้างความขัดแย้ง
- ไม่กระทบกระเทือนต่อความรู้สึกและจิตใจ
- นำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน
- เนื้อหาอัปเดตทุกวัน

การเอาใจเขามาใส่ใจเราทางดิจิทัล Digital Empathy

กรณีศึกษา
คนใกล้ชิดสนิทสนม
โพสต์ข้อความสั่นหวั่นหมดกำลังใจ
ในการทำงาน

การจัดการความปลอดภัยในโลกดิจิทัล Digital Security

การล่วงละเมิดทางไซเบอร์ Cyber Abuse คือ การแสดงพฤติกรรมที่เป็นอันตราย สร้างความรำคาญหรือสร้างความเสียหายให้กับผู้อื่น บนเครือข่ายออนไลน์ต่าง ๆ

สาเหตุของภัยคุกคามทางไซเบอร์

การตั้งพาสเวิร์ดที่ง่ายเกินไป

มีคนใช้รหัสผ่าน *123456* นับล้านบัญชี เนื่องจากจำง่าย และยังใช้รหัสผ่านเดียวกันในหลายเว็บไซต์ เปิดโอกาสให้ผู้ประสงค์ร้ายเข้าถึงข้อมูลได้

โปรแกรมรักษาความปลอดภัยไม่ทำงาน

อุปกรณ์มีโปรแกรมรักษาความปลอดภัยติดตั้งในบางเครื่องอาจจะไม่ทำงาน หรือทำงานไม่เต็มที่ เนื่องจากดัดแปลงสิทธิ์ หรือขาดการอัปเดต

รายชื่อรหัสผ่านยอดนิยมทั่วโลก

คิดมาเฉพาะ 5 อันดับแรก ปี 2022 เป็นต้นไป

password ผู้ใช้ 4,929,113 บัญชี	guest ผู้ใช้ 376,417 บัญชี
123456 ผู้ใช้ 1,523,537 บัญชี	qwerty ผู้ใช้ 309,679 บัญชี
123456789 ผู้ใช้ 413,056 บัญชี	

ความประมาท

ผู้ประสงค์ร้ายในโลกดิจิทัลจะฉวยโอกาสจากประโยชน์ของเทคโนโลยีและช่องโหว่ของระบบความปลอดภัยทางเทคโนโลยีเพื่อเข้าถึงข้อมูลส่วนตัว

รูปแบบของการละเมิดทางไซเบอร์

การกระหน่ำทางไซเบอร์ (Cyberbullying)

มีการกลั่นแกล้ง การให้ร้าย การด่าว่า การข่มขู่ หรือการรังแกผู้อื่นในโลกดิจิทัล เช่น โซเชียลมีเดีย ต่างๆ

การรังแกทางไซเบอร์ (Online Harassment)

การส่งละเมิดทางไซเบอร์ที่ร้ายแรงกว่า พัฒนจากการรังแกทางไซเบอร์ โดยการใช้ข้อความหรือคอมเมนต์ ทำลายจิตใจ

การละเมิดรบกวนทางไซเบอร์ (Cyberstalking)

การติดต่อสื่อสารหรือความหมายอื่นๆ ระหว่างคู่กรณีเนื่องจากบุคคลทั้งสองไม่ต้องการ เกิดจากแรงจูงใจต่างๆ มากมาย เช่น ภาระหนี้ ความรู้สึก

การกลั่นแกล้ง (Trolling)

คือ การโพสต์โพสท์ หรือคอมเมนต์ข้อความที่ ล่อลวง ทำให้ผู้อื่นโกรธ โกรธใจ หรือทะเลาะกันบน การกลั่นแกล้งรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมักเป็นละเมิดลิขสิทธิ์

รูปแบบของภัยคุกคามทางไซเบอร์

อีเมลอันตราย

อีเมลที่เชื่อมโยงมายังคอมพิวเตอร์ของคุณ อาจเป็นอันตรายได้

สปาม (Spam)

อีเมลที่ส่งมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้ส่งและผู้รับ อาจเป็นอันตรายได้

ฟิชชิง (Phishing)

การหลอกลวงให้เปิดเผยข้อมูล หรือให้ข้อมูลส่วนตัวบางส่วน ตัวอย่างเช่น ฟิชชิง สามารถ ตรวจจับ เพื่อลดความเสี่ยง

มัลแวร์ (Malware)

โปรแกรมที่สร้างความเสียหายต่ออุปกรณ์ที่ ตั้งแต่ การเข้าควบคุมระบบคอมพิวเตอร์ เปลี่ยนรหัสผ่าน

ภัยจากการช้อปปิ้งออนไลน์

รูปแบบนี้กำลังมีขึ้นจากผู้ประกอบการมากขึ้น ในการฉ้อโกงหรือขายของ

ภัยจากการไม่สำรองข้อมูล

การสำรองข้อมูลเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความปลอดภัยของข้อมูล

ด้านความรู้เท่าทันดิจิทัล Digital Literacy

การใช้งานสื่อสารสนเทศ Media and Information Use

เกณฑ์การประเมินคุณภาพของข้อมูลจากสื่อดิจิทัล

- กับสมัยอยู่หรือไม่?
- ตอบโจทย์การใช้งานของเราหรือไม่?
- นำเสนอข้อเท็จจริง หรือเป็นความคิดเห็นมโนคติ หรือไม่?
- ผู้เขียนมีความเชี่ยวชาญ ในเรื่องนี้หรือไม่?
- วัตถุประสงค์ที่แท้จริงของข้อมูลนี้คืออะไร?

การประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลในโลกดิจิทัล

- เช็คนามเขียน
- เช็คนามหา
- เช็คนามเผยแพร่หรือแหล่งข้อมูล
- เช็คเวลาที่เผยแพร่

การสืบค้นข้อมูลจากสื่อดิจิทัล

- ค้นหาหรือดีเบอร์ด
- เครื่องมือค้นหา
- ใช้ Advanced Search

ลักษณะของข้อมูลที่มีคุณภาพ

ทันสมัย → ตอบโจทย์ → เที่ยงตรง → เชื่อถือได้

เครื่องมือในการค้นหาข้อมูลสื่อดิจิทัล

ตัวอักษร → รูปภาพ → วิดีโอ → เสียง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

สำหรับการรวบรวมข้อมูล

- Google Drive**
พื้นที่เก็บข้อมูลที่มีความปลอดภัย
- iCloud**
บริการเชื่อมต่อกับอุปกรณ์ Apple
- Dropbox**
เครื่องมือฝากเอกสารออนไลน์
- One Drive**
ระบบคลาวด์ของ Microsoft

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

สำหรับการรวบรวมข้อมูล

- Line**
สามารถแชทหรือสร้างกลุ่มและโพสต์รูปต่างๆ
- Facebook**
เหมาะสำหรับการสนทนาในวงจำกัดและการแบ่งปัน
- OneNote**
สมุดบันทึกดิจิทัล เก็บได้ทั้งตัวอักษร และรูปภาพ
- Google Keep**
ช่วยเก็บหรือบันทึกข้อมูล เก็บไว้บนออนไลน์

ผลจากการแบ่งปันเนื้อหา ที่ไม่เหมาะสม

การกระทำ/พฤติกรรม	ผลกระทบทางกฎหมาย	ผลกระทบทางจริยธรรม
ฝากร้าน ขายของ และ ส่งข้อความทักทวน โดยไม่ได้รับอนุญาต	มีความผิด ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท	ทำให้ผู้อื่นเกิด ความรำคาญ
โพสต์หรือแชร์ข้อมูลเท็จ ที่สร้างความเสียหาย ต่อบุคคล หรือประเทศ	จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสน และระงับข้อมูลนั้น	เกิดความเข้าใจผิด และอับอาย สร้างความ เกลียดชัง ทำให้เสียชื่อเสียง
โพสต์ข้อมูลปลอม ข้อมูล กุศริตหลอกลวง ที่สร้าง ความเสียหายต่อความมั่นคง	จำคุกไม่เกิน 5 ปี ปรับไม่เกิน 1 แสนและระงับข้อมูลนั้น หรือลงโทษตามมาตรา	เกิดจากความตึงเครียด การขัดแย้งทางสังคม ทำให้ตัดสินใจผิดพลาดได้
โพสต์หรือแชร์ข้อมูล ภาพตัดต่อที่สร้าง ความเสียหายต่อผู้อื่น	จำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสน และระงับข้อมูลนั้น	สร้างความอัดอัดใจ ความสะเทือนใจ และความรู้สึกหดหู่ใจ

ผู้จัดทำและสร้างสรรค์ Media and Information Create

ประเภทของเนื้อหาดิจิทัล

- เนื้อหาดิจิทัลกับสุขภาพอนามัย
- เนื้อหาดิจิทัลเพื่อความบันเทิง
- เนื้อหาที่ใช้สำหรับการศึกษาและเรียนรู้
- เนื้อหาดิจิทัลเกี่ยวกับข้อมูลภาครัฐ
- เนื้อหาดิจิทัลด้านการตลาด
- เนื้อหาดิจิทัลด้านข่าวสาร

ประเภทของสื่อดิจิทัล

รูปภาพดิจิทัล
สร้างขึ้นเพื่อบันทึกเรื่องราว
อาจเป็นภาพถ่าย
หรือภาพสแกน

ข้อความดิจิทัล
สร้างขึ้นเพื่อบอกเล่า
เหตุการณ์ ผลัดโดย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์

เสียง
สร้างขึ้นสำหรับการบรรยาย
โดยใช้อุปกรณ์บันทึกเสียง
หรือโปรแกรมคอมพิวเตอร์

วิดีโอ
เป็นการผสมของเสียง
และภาพ สร้างด้วย
โทรศัพท์หรือคอมพิวเตอร์

ภาพกราฟิกดิจิทัล
สร้างขึ้นแทนการสื่อ
ความหมาย สร้างด้วย
โปรแกรมคอมพิวเตอร์

หลักการสร้างเนื้อหา

ในกฎหมายและจริยธรรม ลิขสิทธิ์กับ Creative Commons

ลิขสิทธิ์แบบเดิม
ห้ามทุกคน ห้ามทุกอย่าง
เป็นกรอบแนวคิดของสมัยเดิม ก่อนเกิด
เทคโนโลยีสารสนเทศ และแลกเปลี่ยน
ข้อมูลผ่านอินเทอร์เน็ต

Creative Commons
เสนอทางเลือกที่เจ้าของลิขสิทธิ์
สามารถแบ่งปันข้อมูลได้
เลือกสงวนสิทธิ์ตามที่ต้องการได้
ตามใจ ตาม Lifestyle

ประเภทและรูปแบบของ Creative Commons (CC License)

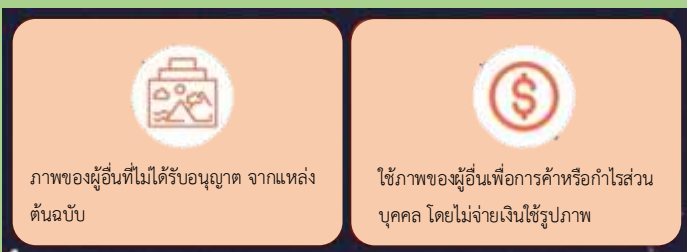
CC BY แจกจ่าย,เปลี่ยนแปลง,ดัดแปลง ใช้งานอย่างไรก็ได้ รวมถึงการค้า และต้องมีอ้างอิง	CC BY-SA ยอมให้เปลี่ยนแปลง ดัดแปลง รวมถึงการค้า และต้องมีอ้างอิง	CC BY-ND ยอมให้ใช้และแจกจ่ายต่อ รวมถึงการค้า และต้องมีอ้างอิง แต่ห้ามดัดแปลง
CC BY-NC ยอมให้เปลี่ยนแปลง ดัดแปลง และต้องมีอ้างอิง แต่ห้ามใช้ทางการค้า	CC BY-NC-ND แบ่งปันน้อยที่สุดใน 6 แบบ ห้ามดัดแปลง ห้ามใช้ทางการค้า แต่ต้องมีอ้างอิง	CC BY-NC-SA อนุญาตเผยแพร่ ดัดแปลง แต่ห้ามใช้ทางการค้า และต้องมีอ้างอิง

วิธีการใช้สิทธิ์ก่อนนำมาใช้

ทำได้ ✓

ทำไม่ได้ ✗

ผลจากการสร้างเนื้อหา ที่จะเมิด กฎหมายและจริยธรรม

พฤติกรรมกรรมการสร้างเนื้อหา ที่จะเปิดกฎหมาย	กฎหมายที่จะเปิด พ.ร.บ คอมพิวเตอร์ 2550 และ 2560
การไม่ยินยอมเกี่ยวกับการเสียชีวิต โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหาย ชื่อเสียง	มาตรา 16 ช่วงโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท
การโพสต์ว่าผู้อื่น ผิดกฎหมาย จากข้อมูลเท็จ ไม่มีความจริง ผู้กล่าวหาสามารถเอาผิดได้	มาตรา 14 (1)(5) ช่วงโทษจำคุก ไม่เกิน 3-5 ปี ปรับไม่เกิน 6 หมื่น- 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ทำการละเมิดลิขสิทธิ์โดยไม่ แจ้งความ พะหลู รูปภาพ หรือสื่อใด	มาตรา 14 (5) ช่วงโทษจำคุก ไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ
ส่งรูปภาพหรือข้อมูลอื่น เช่น สวัสดีวันจันทร์ ถือว่าไม่ผิด ถ้าไม่นำไปหารายได้	ไม่มีความผิด

ด้านการสื่อสารดิจิทัล Digital Communication

ร่องรอยดิจิทัล Digital Footprint

เชิงบวก

- โพสต์อย่างสร้างสรรค์ เป็นกลาง และเขียนชมด้วยความจริงใจ
หากต้องทบทวนถึงผู้อื่นในโลกดิจิทัลพยายามใช้เพียงข้อเท็จจริง และระวังด้วยความเห็นหรืออุปนิสัยที่คนอื่นดูเป็นเสียหายได้
- แสดงความคิดเห็นในโพสต์หรือเปิดด้วยข้อความที่สุภาพ
ไม่ใส่คำ หรือดูถูกความคิดของผู้อื่น แม้จะคิดเห็นต่าง ผลคือทำให้ความสัมพันธ์ที่ดีกับคนสร้างสรรค
- ค้นหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์และสร้างสรรค์
เช่น การค้นคว้าข้อมูลและสรุปภาพอยู่เป็นประจำ ระบุแหล่งที่มาประวัติการค้นคว้า และนำเสนอสิ่งที่เกี่ยวข้องกับค่าเพิ่ม

เชิงลบ

- โพสต์พาดพิงถึงผู้อื่นในทางที่ไม่ดี เสียชื่อเสียงหรือไม่ระวัง
จนทำให้เกิดความเสียหาย หรือ อับอาย ในโลกดิจิทัลนั้นเกิดความเข้าใจผิดกันได้ง่าย และยังส่งผลถึงลบทั้งผู้โพสต์และผู้ถูกกล่าวถึงได้เช่นกัน
- แสดงความคิดเห็นในโพสต์ของผู้อื่นด้วยข้อความไม่สุภาพ
สร้างความขัดแย้ง ซึ่งอาจทำให้เกิดการตอบโต้หรือโต้เถียงกัน โดยอาจส่งผลต่อภาพลักษณ์ดิจิทัลเชิงลบกับเรา
- ค้นหาข้อมูลที่ไม่เป็นประโยชน์หรือไม่สร้างสรรค์
เช่น การค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับความรุนแรง เรื่องเพศ หรือข้อมูลการพนัน ซึ่งเมื่อค้นหาบ่อยๆ ระบบจะจดจำ และนำเสนอข้อมูลแบบเดียวกัน

เครื่องมือช่วยจัดการรอบทำดิจิทัล

แอปจัดการรหัสผ่าน

แอปหรือเว็บไซต์ช่วยป้องกันการติดตาม

เครื่องมือค้นหาแบบส่วนตัว

วิธีรับมือกับความเสียหายจากรอบทำดิจิทัล

ถูกทำให้เสียชื่อเสียงจากโพสต์หรือคอมเมนต์

- ลบหรือแก้ไขโพสต์หรือคอมเมนต์ที่เป็นปัญหา
- ขอโทษผู้อื่นที่ได้รับผลกระทบอย่างจริงจัง
- สร้างร่องรอยใหม่ที่เหมาะสม

ถูกละเมิดข้อมูลส่วนตัว

- กดรีพอร์ทและเปลี่ยนพาสเวิร์ด
- แจ้งเจ้าตัวไม่ทราบและช่วยกดรีพอร์ท

สูญเสียทรัพย์สินจากการถูกขโมยข้อมูล

- รวบรวมหลักฐานต่างๆ
- แจ้งความและลงบันทึกประจำวันกับตำรวจ
- โทรสายด่วน OCC1212

ถูกตามจากโฆษณาที่แชร์หรือรูปที่ถูกเก็บ

- ยกเลิกได้ถ้าเว็บไซต์ถามที่ส่วนตัว
- ปิดทางแสดงโฆษณา
- ตั้งคำถามขอเก็บแค่เฉพาะเพื่อน

การมีปฏิสัมพันธ์และการสร้างความร่วมมือ Interaction and Collaboration

การใช้งานเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการสื่อสาร
และสร้างความร่วมมือ

ประโยชน์ที่ได้รับ

ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ทักษะ ในการใช้งาน
บนโลกดิจิทัลอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนมีความรู้ความ
ของการจัดการด้านข้อมูลส่วนบุคคลบนโลกออนไลน์ และ
สามารถจัดการความปลอดภัยบนโลกออนไลน์ได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ

นางสาวบุษรินทร์ ปิ่นตุงรังค์ นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ
กลุ่มพัฒนามนุษย์ กองการเจ้าหน้าที่